

Justiitsministri 14. detsembri 2001. a määruse nr 97 „Välisriikide ametiisikute loetelu, kelle kinnitatud või tõestatud volikiri on võrdne Eesti notari tõestatud volikirjaga“ muutmise eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Justiitsministri 14. detsembri 2001. a määrus nr 97 „Välisriikide ametiisikute loetelu, kelle kinnitatud või tõestatud volikiri on võrdne Eesti notari tõestatud volikirjaga“ (edaspidi määrus) sätestab loetelu välisriikide ja teatud piirkondade ametiisikutest ja notaritest, kelle poolt kinnitatud või tõestatud volikirjad omavad Eestis samaväärset juriidilist jõudu Eesti notari poolt tõestatud volikirjaga. Määrust muudetakse selliselt, et loetellu lisatakse India.

Määrus on kavandatud jõustuma üldises korras.

1.2. Ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiitsministeeriumi justiitshalduspoliitika osakonna vabakutsete talituse nõunik Helen Vahkal (tel 680 3103, helen.vahkal@just.ee).

1.3. Märkused

Eelnõuga muudetakse justiitsministri 14. detsembri 2001. a määrust nr 97 „Välisriikide ametiisikute loetelu, kelle kinnitatud või tõestatud volikiri on võrdne Eesti notari tõestatud volikirjaga“ redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 13.02.2018, 8.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Määruse § 1 lõiget 1 täiendatakse selliselt, et ka Indias notari poolt kinnitatud või tõestatud volikirja saaks lugeda võrdseks Eesti notari tõestatud volikirjaga. Eelnõud koostades on arvestatud sellega, et Justiitsministeeriumile on laekunud mitmeid ettepanekuid India lisamiseks määruse loetellu ning sellega, et Indias tegutsevad suured ettevõtted on avaldanud soovi investeerida Eestis tegutsemiseks, Eesti kaudu Euroopa Liidu turule sisenemiseks ning Eesti e-lahenduste viimiseks Indiasse. Kuivõrd India ei kuulu määrusega nimetatud riikide loetellu, on volikirja tunnustamiseks vajalik pöörduda praegu kohtu poole. Kuna kohtumenetlus võib viibida ja olla aeganõudev, võib see tekitada India ettevõtetele ebavajalikke takistusi, mis toob endaga kaasa Eestisse toodavate investeeringute vähenemise.

Notarite tegevust reguleerib India 1952. aasta notariaadiseadus ja 1956. aasta notarite reeglistik.

Õigus esitada taotlus notarina tegutsemiseks on meestel, kes on tegutsenud õigusvaldkonnas vähemalt kümme aastat, ja naistel, kes on tegutsenud vähemalt seitse aastat. Isik, kes soovib saada notariks, peab esitama memoriaali Keskvalitsuse määratud pädevale asutusele (Notarite Kambrile) ning selle peavad lisaks temale allkirjastama ka magistraat, riikliku panga juht, kaupmees ja kaks silmapaisvat kohalikku elanikku piirkonnast, kus isik plaanib notarina tegutseda. Seejärel eksamineerib pädev asutus kõiki taotluse esitajaid ning rahuldab taotluse. Kuna notariks saamine Indias eeldab mitmete ametkondade eelnevat heakskiitu ja pädeva asutuse korraldatud eksami edukat sooritamist, on alust hinnata, et India notarite tegevuse korraldus ja nende antud kinnitused või tõestused on usaldusväärsed. Lisaks teeb Notarite Kamber notarite üle järelevalvet, kui on esitatud väiteid notarite ametialaste või muude üleastumiste kohta.

Keskvalitsus ja iga osariigi valitsus avaldavad igal aasta jaanuaris notarite nimekirja, seega on volikirja välja andnud notari tegelikku tegutsemist võimalik kontrollida.

Transparency Internationali poolt avalikustatud 2017. aasta rahvusvahelise korrupsioonitajumise indeksi järgi on India tulemus 40 punkti. Varasemalt on määrusesse lisatud riikide puhul vaadatud, et indeks oleks vähemalt 30. Lisaks on India ühinenud välisriigi avaliku dokumendi legaliseerimise nõude tühistamise Haagi konventsiooniga. Seetõttu ei ole alust arvata, et India lisamine määrusesse tooks endaga kaasa riske, mille vältimine on võimatu.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõul ei ole vahetut puutumust Euroopa Liidu õigusega.

4. Määruse mõjud

Kavandatav muudatus: India lisamine määruses esitatud loetellu.

I sihtrühmaks on välisriikide isikud, kes soovivad Eestis notariaalseid tehinguid teha esindaja kaudu. Täiendavate riikide lisamine määruses nimetatud loetellu laiendab välisriikide isikute ringi, kes saavad Eestis tehinguid teha esindaja kaudu ning mõjutab seeläbi positiivselt Eestisse investeerimist. Täpne isikute arv on teadmata, kuid näiteks Indiast pärit e-residente on 1581, olles e-residentide seas kümnendal kohal. Neist e-residentidest 158 on asutanud Eestis ettevõtte. Mõju on positiivne, kuid arvestades India kogu elanikkonna arvu (1,32 miljardit), on mõju ebaoluline.

II sihtrühmaks on notarid, kellele volikirju esitatakse. Notarite töökorralduses suuri muudatusi ei tule, kuna notarid kontrollivad kõigi neile esitatud volikirjade päritolumaa kuuluvust määruses esitatud loetellu. Tänu sellele, et Indias välja antud volikirjade alusel saavad notarid tehinguid nüüd sõlmida, väheneb notarite selgituskohustus selle kohta, kuidas volikirja tunnustamiseks on vajalik pöörduda kohtu poole. Mõju on positiivne, kuid kuna välismaa ametiisiku kinnitatud või tõestatud volikirja alusel tehtavate ametitoimingute arv on kõiki toiminguid arvestades väike (2017. aastal sooritasid notarid 315 704 ametitoimingut), on mõju ebaoluline.

5. Määruse rakendamisega seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei eelda lisategevusi, sellega ei kaasne täiendavaid kulusid ega tulusid.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras, kuna selle muudatuse jõustumine ei eelda isikute teavitamist uuendustest, notarite töökorralduse täpsustamist ega infotehnoloogilisi arendusi.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitatakse kooskõlastamiseks Välisministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Notarite Kojale.

Marko Aavik
asekantsler